

Projekt

z dnia 19 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR /2024
RADY POWIATU ŚWIEBODZIŃSKIEGO**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej Powiatu Świebodzińskiego na lata 2024-2030.**

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) oraz art. 112 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023, poz. 901 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Powiatu Świebodzińskiego na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Świebodzińskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

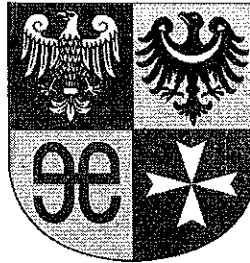
Przewodniczący Rady

Urszula Miara

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Świebodzinie
mgr Ludmiła Janik
RZĄD PRAWNY
Dagmara Anna Dąbrowska
K-ZG-EG-596

T. Oku7

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu Świebodzińskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
NA LATA 2024-2030**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Świebodziźnie

Spis treści.....	2
WSTĘP.....	3
1. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.....	4
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Świebodzińskim.....	11
3. Adresaci programu.....	17
4. Realizatorzy programu.....	18
5. Czas realizacji programu i źródła finansowania.....	19
6. Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej.....	20
7. Cel główny, cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty.....	21
8. Harmonogram działań.....	24
9. Wykaz instytucji biorących udział w konsultacjach dotyczących opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.....	24
PODSUMOWANIE.....	25

WSTĘP

Dnia 22 czerwca 2023 roku weszły w życie przepisy, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535). Przepisy te zmieniają terminologię stosowaną w ustawie - pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową. Zmiany ukierunkowują na właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której występuje przemoc. Osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami, są aktualnie konkretne - indywidualne - osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Zgodnie z wprowadzonymi w życie zmianami, określana dotąd osoba dotknięta przemocą w rodzinie lub „ofiara przemocy w rodzinie” nazywana jest „osobą doznającą przemocy domowej”, natomiast w stosunku do „osoby stosującej przemoc w rodzinie” używa się terminu „osoba stosująca przemoc domową”. Krąg osób, wobec których zastosowanie będą miały obecnie obowiązujące przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Nowelizacja rozszerza zakres podmiotowego zastosowania ustaw jak również dotychczasowe formy przemocy domowej. Obok dotychczasowych: fizycznej, psychicznej i seksualnej, wprowadzono dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc. Regulacja wprowadza dodatkowe formy działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową, przewiduje odebranie broni palnej osobom stosującym przemoc domową, modyfikuje procedury "Niebieskie Karty" oraz pracę zespołów interdyscyplinarnych i dotychczasowych grup roboczych.

Zjawisko przemocy domowej występuje we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Kwestia przemocy domowej od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej ofiarami są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Każdy spotyka się z problemem przemocy zarówno media, jak i prasa prawie codziennie poruszają problemy związane z przemocą domową.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w dorosłym życiu.

W sytuacji, gdy rodzina stanowi źródło przemocy konieczne jest działanie instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. W tym celu tworzone są programy przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Świebodzinie na lata 2024-2030 jest zadaniem własnym powiatu

wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i służy wytyczeniu podstawowych kierunków działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochrony osób i rodzin doznających przemocy domowej. Uwzględnione w programie założenia zostały wypracowane w oparciu o analizę aktualnych danych oraz dotychczasowe doświadczenia przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Istotną rolę w realizacji wskazanych kierunków działań pełnić będą instytucje rządowe i samorządowe, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty podejmujące aktywność we wskazanym obszarze.

Program powstał przy współpracy ośrodków pomocy społecznej, policji, służby kuratorskiej i powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

Ww. cel chcemy osiągnąć przez nw. działania:

- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy,
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej,
- zwiększenie kompetencji zawodowych służb i instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Pomimo tego, że przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów – rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą domową wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania przemocy.

1. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które trwa od zawsze, nie zawsze jednak było ujawniane, był to temat tabu, a agresję między członkami rodziny uważano za coś normalnego w życiu codziennym. Zatem przemoc wobec członków rodziny nie jest zjawiskiem nowo odkrytym, stała się ona po prostu nieakceptowana przez społeczeństwo. Nikt w rodzinie nie zasługuje na przemoc. Wychowanie dziecka przez bicie i karygodne kary cielesne jest prymitywną metodą, a uczenie żony posłuszeństwa przez maltretowanie uwłacza jej godności i jest ogromnym upokorzeniem. Przemoc w rodzinie niesie za sobą ogromy ból i konsekwencje. Wynika z dysfunkcji w rodzinie, które mogą być przyczyną lub skutkiem przemocy domowej.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy domowej w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy domowej. Definicja zawarta w art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że przemoc domowa to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Przez osobę stosującą przemoc domową należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Z kolei przez świadka przemocy domowej należy rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2. ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Przemoc domowa jest zamierzonym działaniem, które wykorzystuje przewagę siły, a skierowane jest przeciwko bliskiej osobie. Działanie to narusza prawa i dobra osobiste osoby bliskiej, powodując psychiczne lub fizyczne cierpienia. W literaturze przedmiotu przemoc definiowana jest głównie jako wszelkie zachowania brutalne, które prowadzą do naruszenia wolności osobistej jednostki i nieliczenia się z jej dobrem. Zwraca się przy tym uwagę na dwa podstawowe warunki, które muszą zaistnieć aby mówić o zjawisku przemocy tj. nierównowaga sił, nadużycie władzy tj. własnej przewagi fizycznej bądź społecznej w celu wymuszenia na drugim człowieku określonych zachowań.

Przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie. Przybiera ona różne formy i dokonywana jest przy pomocy różnych instrumentów. Rodzajami przemocy jest:

- a) **przemoc fizyczna** - obejmuje szeroki wachlarz czynności: to nieprzypadkowe bicie, potrząsanie, ciągnięcie za włosy, aż po przypalanie, duszenie, topienie i użycie broni. Ma wywołać lęk lub stanowić karę za złamanie reguł ustanowionych przez sprawcę;
- b) **przemoc psychiczna** - to stałe upokarzanie, ciągłe zwracanie uwagi, odrzucanie, terroryzowanie, straszenie, izolacja od rówieśników i członków rodziny, umniejszanie wartości działań, myśli czy zdolności, a także powtarzające się nękanie lub śledzenie. Ma to na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie i swoich kompetencji w różnych obszarach jej życia. Sprawca może śledzić każdy krok ofiary, kontrolować jej pocztę czy rozmowy telefoniczne, grozić jej, wmawiać, że stanie się coś strasznego, jeśli nie będzie posłuszna;
- c) **przemoc seksualna** - obejmuje całe spektrum zachowań: poczynawszy od niechcianych seksualnych gestów czy uwag, poprzez wymuszanie pożycia seksualnego, aż do fizycznego uszkodzenia genitaliów;
- d) **przemoc ekonomiczna** - sprawia, że ofiara staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc. Przykłady tej przemocy obejmują ograniczenie dostępu do pieniędzy czy informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o najmniejsze choćby środki, kłamanie na temat zasobów rodziny, wykradanie pieniędzy, niedopuszczenie do pracy zarobkowej;
- e) **zaniedbywanie dziecka** - obejmować może zarówno jego sferę psychiczną, jak i fizyczną. Jest niezaspokojeniem potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju, związanych z odżywianiem, ubraniem, schronieniem, higieną, opieką lekarską,

wykształceniem, a także niezaspokojeniem jego potrzeby miłości, ochrony oraz poczucia bezpieczeństwa

f) cyberprzemoc - przemoc stosowana przy użyciu urządzeń elektronicznych, takich jak komputer czy telefon, w celu wyrządzenia krzywdy drugiej osobie.

Przemoc domowa może dotyczyć następujących relacji:

- a) rodziców/opiekunów wobec dziecka;
- b) małżonków/partnerów w związku;
- c) osób starszych w rodzinie;
- d) przemoc między rodzeństwem.

Osoby doznające przemocy doświadczają lęku, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Ich ciało i psychika doznają ostrych urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia. Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym, jest jednym z problemów społecznych, któremu należy przeciwdziałać.

Zjawisko przemocy zwykle przyjmuje formę ciągłego procesu, ponieważ najczęściej nie jest jednorazowym epizodem i ma tendencje do powtarzania się. Ponadto toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad swą ofiarą, czyli osobą doznającą przemocy. Przemoc nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Odpowiedzialność za występowanie zjawiska przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara. W celu dostrzeżenia i zrozumienia tego zjawiska uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem tego zjawiska. Występowanie tych cykli dobitnie wyjaśnia proces stawiania się ofiarą osób doznających przemocy oraz pojawiających się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują trzy fazy, które są zmienne pod względem intensywności i czasu trwania:

a) Faza narastania napięcia

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale poirytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, bądź agresję. W tej fazie sprawca często zaczyna więcej pić, brać narkotyki, bądź inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać ofiarę – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która doznaje przemocy, często uspokaja sprawcę, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszelkie zachcianki sprawcy. Często przeprosza sprawcę i mu ulega. Niektóre osoby będące ofiarami w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne tj.: bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne

popadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i nadpobudliwe. Jest to wynik narastającego napięcia, które w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

b) Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w niepochamowany gniew i najczęściej wyładowuje się na słabszych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg, np. niewielkie opóźnienie podania posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to, co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie. Staje się apatyczna i traci ochotę do życia.

c) Faza miodowego miesiąca

Partner wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko. Nagle staje się zupełnie inną osobą. Szczerze żałuje tego co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się już nie powtórzy zaczyna okazywać ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że nie trwa ona wiecznie. To jest typowa pułapka, która zatrzymuje ofiarę przy oprawcy, a co za tym idzie, zatrzymuje ofiarę w cyklu przemocy.

Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeżeli już doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz lub odizolowanie się od sprawcy.

Istotnym zagrożeniem, utrwalającym problem przemocy domowej są stereotypy związane z tym zjawiskiem. Ich powszechność i związany z tym negatywny ich wpływ pochodzi z przekonującej mocy ich powtarzania, co z kolei prowadzi do ich utrwalania. Najczęstszymi stereotypami są: „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”, „przemocą jest tylko bicie”, „kobieta powinna się wstydzić, jeżeli doznaje przemocy”, „jeśli przestanie pić, to na pewno wszystko się zmieni, wystarczy tylko poczekać”, „ofiara sama sobie jest winna”, itd.

Mity i stereotypy opisują więc różne relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, partnerami, pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wyznaczają tradycyjną rolę kobiecie, mężczyźnie oraz dzieciom. Wiele z nich niestety sprzyja intencji przemocy, usprawiedliwiając ją i postulując powstrzymywanie się od reakcji osób z zewnątrz.

Uwalnianie się od stereotypów utrudnia fakt, że fałszywe założenia często są związane z przekonaniami charakterystycznymi dla danego środowiska. Osobom żyjącym w społeczności, gdzie panuje przyzwolenie na dominację jednej płci nad drugą, wyzysk, agresję słowną i fizyczną jest

o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu, niż tym których otoczenie takich zachowań nie akceptuje.

Pomoc dla ofiar przemocy

Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej należy rozumieć jako wspieranie ich zmian życiowych w kierunku usamodzielnienia i wrócenie do normalnego trybu życia, w tempie określonym i optymalnym dla tej osoby. Jednak zawsze z poszanowaniem dla tendencji przeciwnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami, wobec których aktualnie stosowana jest przemoc, najważniejszą rolę odgrywa formuła poradnictwa mającego na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Kolejnym krokiem jest psychoterapia.

W pierwszym kroku, osobie pokrzywdzonej należy pomóc bronić się, wycofać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wówczas, gdy przemoc ustanie, można zająć się śladami krzywd z przeszłości, z wykorzystaniem wsparcia psychologicznego. Podstawowe zasady, którymi należy się kierować w tym procesie są:

- a) bezpieczeństwo osoby doświadczającej przemocy;
- b) autonomia osoby doświadczającej przemocy;
- c) odpowiedzialność karna osoby stosującej przemoc.

Przemoc domowa często może prowadzić do poważnych obrażeń fizycznych, a nawet do śmierci ofiary lub sprawcy w wyniku działań ofiary w afekcie. Dlatego tak ważne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia. Ocena potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia powinna być przeprowadzona każdorazowo, gdy rozpozna się występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doświadczającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane działania pomocy ofiarom to:

- a) interwencja;
- b) schronienie;
- c) informacja;
- d) edukacja;
- e) specjalistyczne poradnictwo;
- f) wsparcie emocjonalne;
- g) psychoterapia;
- h) pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

Procedura „Niebieskiej Karty”

„Niebieska Karta” to strategia działania wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia występowania przemocy. „Niebieska Karta” to nazwa procedury podejmowanej i prowadzonej w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy domowej.

Podstawowym celem „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, systemu sądownictwa i prokuratury, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Oznacza to, że osobą wszczynającą procedurę „Niebieskiej Karty” w szczególności może być:

- a) funkcjonariusz policji;
- b) pracownik socjalny;
- c) lekarz, pielęgniarz, położna, ratownik medyczny;
- d) nauczyciel, psycholog szkolny;
- e) kurator sądowy.

Osobę dotkniętą przemocą domową zaprasza się na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Tam analizuje się sytuację rodziny i wypełnia odpowiedni formularz „Niebieskiej Karty”. Grupa robocza opracowuje indywidualny plan pomocy rodzinie zawierający propozycje działań pomocowych. Osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc również zapraszana jest na spotkanie grupy roboczej.

Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty” następuje, gdy zespół interdyscyplinarny rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań lub istnieje prawdopodobieństwo ustania przemocy domowej i został zrealizowany plan pomocy opracowany wspólnie przez grupę roboczą i daną rodzinę dotkniętą problemem przemocy. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły.

Osoby stosujące przemoc domową zobowiązane są do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych, z których będą musiały przedstawić zaświadczenie o przystąpieniu do takiego programu oraz jego ukończeniu.

Procedura „Niebieskiej Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowania, w szczególności postępowania karnego, cywilnego, czy rodzinnego.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Świebodzińskim

Na terenie Powiatu Świebodzińskiego znajduje się wiele instytucji i organizacji pomocowych, które działają w obszarze problematyki przemocy domowej. Owe instytucje świadczą pomoc profilaktyczną oraz udzielają wsparcia osobom poszkodowanym w skutek przemocy, bądź przez samych sprawców przemocy. Działalność tych instytucji określona jest przepisami prawa, które wyznaczają ich kierunek działania w obszarze przemocy domowej.

Charakterystyka instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową w Powiecie Świebodzińskim:

a) Ośrodki Pomocy Społecznej i CUS

Celem ośrodków oraz CUS jest umożliwienie osobom i ich rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, z którymi sami nie są w stanie sobie poradzić. Pomoc udzielana jest między innymi w przypadku występowania zjawiska przemocy domowej i polega na:

- 1) przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- 2) przeprowadzeniu procedury "Niebieskiej Karty",
- 3) zgłoszeniu problemu przemocy do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w celu przygotowania planu pomocy i monitorowania podjętych i zaplanowanych działań,
- 4) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i socjalno-bytowych, a także udzielanie w razie potrzeby pomocy finansowej (w formie zasiłków stałych okresowych i celowych) lub rzeczowej (np. w formie odzieży, żywności, itp.),
- 5) udzielanie informacji o przysługujących prawach i formach pomocy,
- 6) współpraca z instytucjami, których zakres działań obejmuje pomoc osób doznających przemocy domowej,
- 7) kierowanie do specjalistycznych instytucji pomagającym ofiarom przemocy, w tym m.in. do ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, domów samotnej matki, hostelach, itp.,
- 8) w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamiają organy ścigania.

Na terenie Powiatu Świebodzińskiego działa pięć Ośrodków Pomocy Społecznej, tj. Świebodzin, Zbąszynek, Łagów, Lubrza i Skąpe oraz Centrum Usług Społecznych w Szczarńcu. Realizują one zadania związane z edukacją, profilaktyką przemocy domowej oraz rozpowszechnianiem informacji odnośnie przeciwdziałania przemocy domowej w środowisku lokalnym, w szczególności poprzez rozpowszechnianie ulotek, organizacji festynów, wdrażanie i promowanie prawidłowych postaw

rodzicielskich.

Przy każdym ośrodku pomocy społecznej oraz CUS funkcjonują zespoły interdyscyplinarne, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W skład tych zespołów wchodzi specjaliści, którzy są odpowiednio przygotowani do skutecznego zajmowania się problemem przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- 2) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- 3) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową,
- 4) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

- *Dane statystyczne dotyczące udzielanej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej oraz CUS funkcjonujące na terenie Powiatu Świebodzińskiego w latach 2022- 2023.*

Lp.	Gmina	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu:					
		Przemocy domowej		Alkoholizmu		Narkomanii	
		2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1.	Świebodzin	4	5	57	56	9	11
2.	Zbąszynek	4	3	10	16	1	0
3.	Szczaniec	0	0	10	12	0	0
4.	Łagów	4	1	25	31	0	0
5.	Lubrza	0	1	2	2	0	0
6.	Skąpe	0	0	4	3	2	1
ŁĄCZNIE:		12	10	108	120	12	12

W przedstawionej powyżej tabeli można zauważyć, że we wszystkich gminach na przestrzeni dwóch ostatnich lat jest porównywalna liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu przemocy domowej.

Z tabeli wyraźnie wynika, że we wszystkich gminach głównym powodem udzielonej pomocy rodzinom był alkohol. Jeżeli chodzi o narkomanie, to było niewiele interwencji w tym zakresie.

b) Prokuratura

Ofiara przemocy domowej, a także świadkowie stosowania przemocy mają prawo złożyć w prokuraturze zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu lub na wniosek o ściganie sprawcy przemocy (przestępstwa ścigane na wniosek osoby poszkodowanej).

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa prokuratura we współpracy z policją zobowiązana jest do:

- 1) przyjęcia zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- 2) wszczęcia postępowania przygotowawczego,
- 3) występowanie w roli oskarżyciela przed sądem,
- 4) zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- 5) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami w zakresie zapobiegania przestępczości.

c) Komenda Powiatowa Policji

Osoba doznająca przemocy domowej może złożyć tam zawiadomienie o przestępstwie znęcania się popełnionym na niej lub jej bliskich i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej. Ponadto policja może wystąpić do prokuratury z wnioskiem o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych.

Do zadań policji należy: wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy domowej, zapewnienie ofiarom doraźnego bezpieczeństwa, informowanie ofiar i świadków o przysługujących prawach, możliwościach uzyskania pomocy oraz prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców.

- *Dane statystyczne dotyczące udzielanej pomocy przez Komendę Powiatową Policji w Świebodzinie w latach 2021 – 2023.*

Lp.	Osoby w ewidencji „Niebieskiej Karty”	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1.	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	43	87	89
2.	Liczba osób pokrzywdzonych (ogółem)	44	88	95
3.	w tym: liczba kobiet	35	68	70
4.	w tym: liczba mężczyzn	2	9	9
5.	w tym: liczba dzieci	7	11	16
6.	Liczba sprawców przemocy	43	88	89
7.	w tym: liczba sprawców będących pod wpływem alkoholu	13	25	33

W Powiecie Świebodzińskim zauważa się wzrost założonych przez policję „Niebieskich Kart” oraz w porównaniu do lat poprzednich zwiększyła się liczba sprawców przemocy domowej.

d) Sąd Rodzinny i Opiekuńczy

Ofiara przemocy może tam złożyć pozew w sprawach rodzinnych lub wnioszek dotyczący spraw opiekuńczych swoich dzieci.

Zadania kuratorów w zakresie przeciwdziałania przemocy obejmuje sprawowanie nadzoru w tych rodzinach, w których stwierdzono przemoc. Kuratorzy zawodowi wykonują dozór wobec osób znęcających się nad rodziną, którzy zostali skazani na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu. Zadania kuratorów obejmują także wykonywanie nadzoru wobec nieletnich sprawców przemocy. W takich przypadkach Sąd decyduje o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora.

W myśl art. 207 Kodeksu Karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17):

§ 1. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5;

§ 1a. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8;

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10;

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Świebodzinie w latach 2022 – 2023 prowadził działania wykonawcze wobec 29 osób skazanych za naruszenie art. 207 § 1 kk zamieszkujących na terenie powiatu świebodzińskiego.

e) Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W dniu 7 września 2016 roku Powiat Świebodziński podpisał Porozumienie z Prezydentem Miasta Gorzowa Wielkopolskiego w sprawie wykonywania przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim usług w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Świebodzińskiego.

W zakresie interwencyjnym Ośrodek zapewnia schronienie na okres do 3 miesięcy, udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej, rozpoznanie sytuacji osoby doświadczającej przemocy domowej i opracowanie planu pomocy oraz wspieranie w przezwyciężeniu sytuacji związanej z przemocą

domową.

Od momentu podpisania porozumienia nie było skierowań do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim, ponieważ nie było zapotrzebowania ze strony mieszkańców Powiatu Świebodzińskiego.

f) Punkt Konsultacyjny dla osób w kryzysie i doświadczających przemocy w Świebodzinie

W 2023r. udzielono porad:

- psychoterapeuta/ interwent kryzysowy – 280 zajęć, 28 dzieci oraz 28 rodziców, 11 przypadków związanych z przemocą domową;
- psycholog dla dorosłych – 103 konsultacje, 33 osoby, 11 osób zgłaszało problemy przemocy;
- psycholog dla dzieci – 153 spotkania, 27 dzieci oraz 27 rodziców, bez zgłoszonych problemów przemocy;
- terapeuta motywujący/ pedagog – 221 konsultacji i spotkań, 62 osoby, 26 osób zgłaszało problem przemocy;
- porady prawne – 79 konsultacji, 28 osób, 4 osoby zgłaszały problem przemocy.

g) Ośrodki zdrowia

Ofiara przemocy może uzyskać tam zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, poprosić o pomoc lekarską, spytać o adresy specjalistycznych poradni lekarskich.

h) Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

Jeżeli przemocy w domu towarzyszy picie alkoholu, ofiara przemocy może zwrócić się do komisji z wnioskiem o skierowanie sprawcy przemocy na leczenie odwykowe lub uzyskać inną pomoc związaną z nadużywaniem przez niego alkoholu, może uzyskać skierowanie do udziału w grupie terapeutycznej lub w grupie wsparcia dla osób współuzależnionych.

Do zadań Komisji w zakresie udzielania pomocy rodzinie, w której występuje problem przemocy należy:

- 1) rozpoznanie sytuacji w rodzinie,
- 2) wezwanie osoby nadużywającej alkoholu i stosującej przemoc na rozmowę ostrzegawczą, podczas której osoba ta informowana jest o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich,
- 3) informowanie rodzin dotkniętych przemocą o możliwościach uzyskania pomocy,
- 4) wnioskowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby nadużywającej alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

i) Oświata

Jeżeli przemocy w domu doznaje dziecko może zostać objęte pomocą psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub innej placówce, m.in. w formie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym. Jak również można objąć rodziców pomocą psychologiczno – pedagogiczną w formie: porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń, a także skierować na konsultacje do poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Do zadań szkoły z zakresu przeciwdziałania przemocy należy:

- 1) zbieranie informacji o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania sytuacji,
- 2) opracowanie planu pomocy dziecku,
- 3) zbieranie materiałów związanych z sytuacją dziecka, w formie: dokumentowania rozmów z dzieckiem, opisu jego zachowań, dokumentowanie jego pisemnych wypowiedzi i rysunków obrazujących jego stan emocjonalny, itp.
- 4) zabezpieczenie ww. dowodów,
- 5) współpraca wszystkich pracowników szkoły mających styczność z dzieckiem: wychowawcy, psychologa i pedagoga szkolnego,
- 6) współpraca z dyrektorem szkoły w celu podjęcia stosownych działań, w tym interwencji w innych instytucjach,
- 7) współpraca ze specjalistami, także w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

j) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Bezpośrednio do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Świebodzinie nie wpływają zgłoszenia dotyczące przemocy domowej. Symptomy przemocy domowej identyfikowane są w trakcie badań psychologiczno-pedagogicznych. W takiej sytuacji następuje wnikliwa ocena, czy problem przemocy jest nadal aktualny, czy też osoba jest już bezpieczna i otrzymuje w tym zakresie pomoc. Dodatkowo Poradnia udziela porad i wsparcia psychologicznego w zakresie zgłaszanych trudności, tj. najczęściej nieadaptacyjnych zachowań pojawiających się m.in. na skutek doświadczonej przemocy. Wówczas w ramach terapii pracuje się nad umiejętnościami wyrażania uczuć, kształtowania asertywnej postawy, czy też akceptacji tego, czego nie można już zmienić. Poradnia również realizuje programy profilaktyczne, zajęcia psychoedukacyjne wzmacniające wychowawczą rolę rodzica, warsztaty „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, które ukierunkowane są na kształtowanie kompetencji rodzicielskich, jak również wspieranie rodziców w zakresie stosowania technik wychowawczych pozbawionych przemocy i agresji. Pracownicy biorą udział w konsultacjach i interwencjach na terenie szkoły. Prowadzona jest terapia indywidualna dzieci i młodzieży oraz systemowa rodzin. Ponadto realizowane są zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne

polegające na pracy z dziećmi przejawiającymi trudności w funkcjonowaniu społecznym.

j) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Zadania Centrum w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej obejmują:

- 1) zabezpieczenie opieki dla dzieci z rodzin niewydolnych opiekuńczo – wychowawczych, w których występuje przemoc w rodzinach zastępczych, rodzinnym domu dziecka i placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) interwencję w sytuacji przemocy domowej, poprzez:
 - wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”,
 - zgłoszenie problemu przemocy do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w celu przygotowania planu pomocy i monitorowania podjętych i zaplanowanych działań,
- 3) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- 4) udzielanie informacji o przysługujących prawach i formach pomocy,
- 5) współpraca z instytucjami, których zakres działań obejmuje pomoc ofiarom przemocy.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005r. do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W ramach powyższego Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Świebodzinie przygotowuje i realizuje Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. W ramach zadań zleconych tutejsze Centrum realizuje Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. Zajęcia indywidualne oraz grupowe prowadzi dwóch trenerów o odpowiednich kwalifikacjach. W roku 2022 w zajęciach uczestniczyło 20 mężczyzn, natomiast program ukończyło 8 mężczyzn. Z kolei w roku 2023 w zajęciach uczestniczyło

łącznie 61 mężczyzn, a program ukończył 1 mężczyzna. Program Korekcyjno-Edukacyjny również prowadzony był na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Ciborzu. Program cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

3. Adresaci programu

Program skierowany będzie do:

1) osób doznających przemocy domowej:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwa oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osoby pozostającej w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osoby wspólnie zamieszkującej i gospodarującej oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwa i ich małżonków,
- osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa osób stosujących przemoc domową,
- małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec ww. osób,

2) osób stosujących przemoc domową:

- pełnoletnich, którzy dopuszczają się przemocy wobec osób wymienionych w punkcie 1,

3) świadków przemocy domowej:

- osób, które posiadają wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziały akt przemocy domowej,

4) społeczności lokalnej.

4. Realizatorzy programu

Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób i rodzin doznających przemocy domowej jest dokumentem o działaniu długoterminowym. Będzie realizowany we współpracy z

lokalnymi instytucjami, które w zakresie swoich zadań mają udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej i ich bliskim, a także realizację programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Program będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie przy współpracy z:

- Starostwem Powiatowym w Świebodzinie,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych i Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z terenu powiatu świebodzińskiego,
- Sądem Rejonowym w Świebodzinie
- Prokuraturą Rejonową w Świebodzinie,
- Komendą Powiatową Policji w Świebodzinie,
- STREFA WSPARCIA - Punkt Konsultacyjny dla osób w kryzysie i doznających przemocy w Świebodzinie,
- placówkami oświatowymi,
- organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, Kościołami, związkami wyznaniowymi funkcjonującymi na terenie powiatu świebodzińskiego,
- placówkami służby zdrowia,
- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Świebodzinie,
- innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu świebodzińskiego.

5. Czas realizacji program i źródła finansowania

CZAS REALIZACJI PROGRAMU:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Świebodzińskim będzie realizowany w latach 2024 – 2030.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Świebodzińskim będzie finansowany przez Powiat Świebodziński oraz środki rządowe z różnych programów (unijnych, krajowych).

6. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określa słabe i mocne strony, a także wyznacza szanse oraz zagrożenia.

Słabe strony	Mocne strony
1. Utrwalone mity i stereotypy na temat przemocy. 2. Słaba profilaktyka i reagowanie na problem przemocy. 3. Pogląd o braku konsekwencji ponoszonej przez sprawcę. 4. Niedostateczna pomoc specjalistów dla ofiar lub jej brak. 5. Niedostateczna ilość ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy. 6. Brak odpowiedniej liczby pracowników socjalnych w gminach. 7. Niedostateczna ilość środków finansowych na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy.	1. Lokalne systemy interdyscyplinarne. 2. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. 3. Większa świadomość społeczeństwa na temat przeciwdziałania przemocy i w związku z tym mniej przypadków przemocy domowej. 4. Większa świadomość osób doznających przemocy domowej dot. miejsc, do których mogą się zgłosić w celu uzyskania pomocy. 5. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych. 6. Dobra współpraca instytucji odpowiedzialnych za udzielenie wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. 7. Propagowanie akcji przeciwdziałania przemocy w mediach ogólnopolskich i lokalnych oraz w mediach społecznościowych. 8. Edukacja dzieci i młodzieży odnośnie zjawiska przemocy i zapobiegania temu zjawisku.
Zagrożenia	Szanse
1. Przemoc zaburza prawidłowe funkcjonowanie rodzin. 2. Ryzyko niewłaściwego funkcjonowania w dorosłym życiu dzieci pochodzących	1. Szkolenie dla kadr pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, w zakresie przeciwdziałania przemocy i reagowania na to zjawisko. 2. Rozszerzenie całodobowej bazy miejsc dla

z rodzin, w których stosowano przemoc. 3. Nieprawidłowe przekazywanie wzorców dzieciom pochodzących z rodzin, w których stosowana jest przemoc. 4. Niskie nakłady finansowe na walkę ze zjawiskiem przemocy. 5. Bierna postawa części społeczeństwa wobec zjawiska przemocy.	ofiar przemocy. 3. Prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych. 4. Utworzenie całodobowego telefonu zaufania.
--	--

7. Cel główny, cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy domowej, zwiększenie skuteczności pomocy świadczonej osobom uwikłanym w przemoc i ochrona osób doznających przemocy domowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1) Podniesienie świadomości społecznej mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania pomocy.

Działania:

- Rozpowszechnianie plakatów, ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Świebodzińskim.
- Rozpowszechnienie informacji na temat przemocy domowej, możliwość przeciwdziałania i ochrony przed przemocą, organizowanie akcji informacyjnych w zakresie zjawiska przemocy domowej i sposobów jej przeciwdziałania oraz możliwości uzyskania pomocy.
- Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy dla sprawców przemocy – zajęcia korekcyjno – edukacyjne oraz psychologiczno – terapeutyczne.
- Wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą – edukacja dzieci i młodzieży poprzez realizację programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych (w tym prelekcje kierowane do rodziców).
- Organizowanie spotkań informacyjnych z mieszkańcami Powiatu Świebodzińskiego obejmujących tematykę przemocy domowej i przeciwdziałania przemocy oraz dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej .
- Promowanie mediacji rodzinnych jako formy rozwiązywania konfliktów.

- g) Motywowanie społeczności lokalnych, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz osób doznających przemocy domowej ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.
- h) Obalenie mitów, stereotypów na temat przemocy domowej usprawiedliwiających jej stosowanie.
- i) Rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia.
- b) Dotarcie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej do szerszej społeczności.
- c) Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej oraz jej negatywnych skutków.
- d) Wzrost wiedzy o problemie przemocy.
- e) Wzmocnienie więzi rodzinnych.

2) Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają.

Działania:

- a) Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej.
- b) Kontynuacja działań z zakresu interwencji kryzysowej.
- c) Kontynuacja współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim.
- d) Zapewnienie pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia dla osób doznających przemocy domowej.
- e) Udzielenie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.
- f) Objęcie specjalistyczną pomocą dzieci i młodzieży dotkniętych zjawiskiem przemocy.
- g) Kontynuacja współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.
- h) Utworzenie całodobowego telefonu zaufania.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Wzmocnienie osób doznających przemocy domowej żeby podjęły działania w celu zmiany swojej sytuacji.
- b) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u osób w sytuacji kryzysowej.
- c) Wzrost liczby osób dotkniętych zjawiskiem przemocy korzystających ze specjalistycznej pomocy.
- d) Wzrost liczby dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą domową objętych profesjonalną pomocą i wsparciem.
- e) Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą domową.

3) Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.

Działania:

- a) Objęcie programem korekcyjno - edukacyjnym oraz psychologiczno - terapeutycznym sprawców przemocy domowej.
- b) Prowadzenie rozmów interwencyjno - ostrzegawczych.
- c) Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych u osób stosujących przemoc.
- d) Korekta dotychczasowych zachowań, postaw, form myślenia i reagowania oraz kontrola nad przemocowymi zachowaniami.
- e) Prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
- f) Kontynuacja wsparcia dla uczestników ww. programów po zakończeniu programu.
- g) Kontynuacja współpracy z instytucjami zajmującymi się sprawcami przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Zwiększenie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy.
- b) Wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych.
- c) Wzmocnienie sprawców przemocy we wdrażaniu i stosowaniu zachowań asertywnych.
- d) Wzrost liczby sprawców potrafiących kontrolować swoje agresywne zachowania oraz rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy.

4) Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

- a) Udział osób zajmujących się problemem przemocy w szkoleniach i warsztatach pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy i doskonalenia umiejętności pracy z osobami uwięzłymi w przemoc.
- b) Wymiana informacji i podejmowanie wspólnych działań mających na celu przeciwdziałanie skali zjawiska przemocy.
- c) Stworzenie bazy danych osób, miejsc, instytucji udzielających pomocy.
- d) Organizowanie wspólnych spotkań pracowników z różnych instytucji i organizacji w celu: poznania wzajemnych kompetencji, usprawniania systemu przepływu informacji, wymiany doświadczeń i doskonaleniu współpracy.
- e) Wprowadzenie do planu wspólnych szkoleń i spotkań pracowników z różnych instytucji elementów superwizji.
- f) Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Świebodzińskim.

- g) Organizowanie konferencji i kampanii społecznych.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Wzrost kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- b) Pozyskanie informacji dotyczących rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Świebodzińskim.

8. Harmonogram działań

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej będzie realizowany w latach 2024 - 2030. Warunkiem wprowadzenia programu jest zapewnienie w corocznym budżecie Powiatu określonych środków finansowych na realizację przyjętych zadań. Realizacja części działań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych i te będą realizowane systematycznie.

9. Wykaz instytucji biorących udział w konsultacjach dotyczących opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Świebodzinie

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie;
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie;
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku;
4. Centrum Usług Społecznych w Szcząńcu;
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie;
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrzy;
7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem;
8. Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie;
9. Sąd Rejonowy w Świebodzinie;
10. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim;
11. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Świebodzinie;
12. Punkt Konsultacyjny dla osób w kryzysie i doznających przemocy w Świebodzinie.

Podsumowanie

Przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym. Badania pokazują, że głównymi przyczynami powodującymi przemoc domową jest nadużywanie alkoholu przez partnera, narkomania oraz uwarunkowania osobowościowe partnera, a konkretnie trudności z kontrolą złości. Wyniki pokazały również, że najczęściej w rodzinach przemocowych stosowana jest przemoc psychiczna. Jednocześnie wyniki badań wskazują, że osobami, które najczęściej doznają przemocy domowej są kobiety oraz dzieci. Podsumowując, należy stwierdzić, że przemoc domowa nie jest zjawiskiem abstrakcyjnym, istnieje naprawdę i to czasem w takich rodzinach, w których nikt by nie podejrzewał tej dysfunkcji, która jest ukryta za fasadami domów i mieszkań. Fakt, że agresja i przemoc jest obecna w ludzkim życiu nie jest niczym nowym, ponieważ towarzyszy ona człowiekowi od początku jego istnienia. Prerażające jest jednak to, że staje się nieodłącznym elementem życia. Elementem, do którego bardzo długo byli wszyscy przyzwyczajeni, a przemoc była normą. Ważne jest to, że istnieje coraz więcej instytucji, które pomagają osobą pokrzywdzonym wyjść z trudnej sytuacji, a osobom stosującym przemoc oferują pomoc specjalistyczną mającą na celu edukację oraz korekcję przemocowych wzorców zachowania poprzez rozwijanie umiejętności komunikacji, radzenia sobie ze stresem, lękiem czy kontrolą emocji. W związku z powyższym konieczne jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest skierowany do mieszkańców Powiatu Świebodzińskiego, zarówno do osób doznających przemocy, jak również będących świadkami tego zjawiska.

Opracowany Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin. Jego realizacja powinna wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa w rodzinie i budowania silnych i dobrze zintegrowanych rodzin.

Program przyczyni się do udoskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej i zwiększenia skuteczności działań na rzecz działań przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Świebodzińskim oraz stworzenia modelu współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób będących w kryzysie.

Uzasadnienie

Na mocy art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.) ustawodawca zobowiązał powiat do opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Niniejszy program zawiera analizę problemu zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu świebodzińskiego. Wyznacza kierunek działań, zmierzających do podniesienia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej. Stanowi podstawę do zapewnienia ochrony i udzielania wszechstronnej pomocy osobom doznającym krzywdy ze strony najbliższych, służy rozpowszechnianiu informacji na temat form i możliwości udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, jak i stosujących ją.

W związku z powyższym należało opracować i przyjąć powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Świebodzinie
mgr Ludmiła Janik